

Kopia: Näringsdepartementet

Försvarsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Dnr **Fö2009/1090/SSK**

Remiss av Rakel, nuläge och framtid - kommunikation, samordning och interoperabilitet, slutrapport från Arbetsgruppen Rakel (Fö2009/1090/SSK).

Svensk Energi har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Remissvaret inleds med en till remissfrågorna sidoordnad men för energibranschen högst väsentligt fråga om ekonomi och abonnemang vilket bla berörs i remissrapportens sammanfattning på sidorna 5, 9 och 10.

Säkerställande av ekonomin [i Rakel] - nuvarande kostnadsnivå för användarna bör behållas.

Svensk Energi vill påminna om att anledningen till att energiföretagen överhuvudtaget fått tillgång till Rakel är den betydelse företagen har för landets infrastruktur och inte minst de verksamheter som är huvudanvändare i Rakelsystemet.

Svensk Energi anser att kostnaderna för abonnemang ska vara lika för alla kommersiella användare inom samma bransch. Energiföretagen förväntas också konkurrera på samma villkor resp. styrs av samma regelverk oavsett vilka ägarförhållanden som råder.

Den juridiska granskning som Svensk Energi låtit göra 1) med anledning av prissättningen på Rakelabonnemang visar tydligt att:

- 1. Staten inte bryter mot EU-fördragets statsstödsregler om de säljer Rakelabonnemang till privat ägda energiföretag till samma pris som de kommunala, något som staten tidigare hävdade.*
 - 2. Om Rakelabonnemang säljs till subventionerat pris till kommunala men inte privata energiföretag kan detta stöd förbjudas enligt EU-fördraget.*
 - 3. Om staten vill undanta subventioneringen av Rakelabonnemang från statsstödsreglerna måste detta anmälas till EU-kommissionen. Subventioneringen måste i så fall ges på samma villkor till privata och offentliga företag.*
 - 4. Den differentierade prissättningen på Rakelabonnemangen utgör missbruk av dominerande ställning - den kan således förbjudas enligt konkurrenslagen.*
- 1) Gärde Wesslau Advokatbyrå; Advokaten Petter Holm och Jur. kand. Gustav Persson

Svensk Energi anser det ytterst angeläget att priserna på Rakelabonnemang skyndsamt anpassas till gällande lagstiftning. Den prissättning som hittills tillämpats utgör sannolikt ett av huvudskälen till den låga anslutningstakten av kommersiella användare.

Ett annat skäl är att prislistan för abonnemang efter 2012 inte är fastställd. Många energiföretag bedriver idag en intensiv intern kostnadsjakt. Verksamhet som inte är direkt kärnverksamhet avyttras eller blir föremål för outsourcing.

Förslag till investeringar måste åtföljas av noggranna kostnadskalkyler där kostnaderna för de fem närmaste åren är överblickbara (i undantagsfall kan tre år accepteras). Detta medför att energiföretag, som under 2010 kartlägger och analyserar sina Rakelbehov och föreslår en investering i systemet under året, inte kan presentera normal kostnadskalkyl då enbart abonnemangskostnaderna för de två närmsta åren (2011 och 2012) är tillgängliga. Det får till följd att investeringsmöjligheterna i Rakel avsevärt reduceras eller rent av omöjliggörs.

För att säkerställa en långsiktig kostnadsstrategi för Rakel bör staten tydliggöra om man tänker överföra ersättningar till Rakel från de andra kommunikationssystem som avses läggas ned.

Ett användarforum som är öppet för alla användarorganisationerna bör inrättas vid MSB.

Det användarforum som MSB nu bildat och som höll sitt första möte den 18 maj förefaller inte ha karaktären av ett användarforum så som Ag Rakel föreslår. De energiföretag som redan använder Rakel har exempelvis inte inbjudits till forumet. Av MSB:s hemsida framgår dessutom att tekniska frågor om Rakel inte ska behandlas av användarforumet utan av ett särskilt teknikforum som MSB kommer att inrätta.

Svensk Energi understryker vikten av att energiföretagen deltar i olika användarforum på det sätt Ag Rakel föreslår, oavsett om forumen fokuserar på samverkan mellan olika aktörer eller på teknikfrågor.

Leverans av el är en förutsättning för att de myndigheter som redan är med i MSB:s användarforum ska kunna fungera vid kris. Det finns därför all anledning att energiföretagen deltar i de diskussioner som sker i olika Rakelforum.

Energiföretagen har även ett stort behov av att diskutera olika tekniska frågor, allt från krypteringsalgoritmer, mobila basstationer, tekniska abonnemang till var omprogrammering av terminaler ska ske. Ett av flera skäl är att de analoga radiosystem som en del av energiföretagen idag använder kommer att fasas ut inom snar framtid. Rakel kan där vara en ersättning.

Svensk energis synpunkter och kommentarer till utredningens huvudpunkter:

Utredningens förslag i korthet: MSB uppdras att utveckla och förvalta ett system för att mäta och värdera kunskapsnivån hos berörda aktörer avseende samordning, interoperabilitet och kommunikation inom krishanteringssystemet.

Svensk Energi har rent principiellt inget emot förslaget. Vi anser emellertid att MSB, innan man börjar mäta kunskaperna hos aktörerna (Rakelanvändarna), ser över sitt eget system för hur och vilka kunskaper som förmedlas till de olika användargrupperna. De medlemmar hos Svensk Energi som redan använder Rakel har från MSB inte erhållit några direktiv beträffande samordning, interoperabilitet eller kommunikation inom krishanteringssystemet via Rakel. Energiföretagen deltar inte heller i något MSB-forum där dessa frågor avhandlas.

Svensk Energi bedömer att användandet av Rakel mellan energiföretagen och de myndigheter som avses i 11 § krisberedskapsförordningen kommer att ställa nya krav på såväl energiföretag som myndigheter. Genom att aktörer i samband med kriser kan kommunicera i gemensamma talgrupper ökar kravet på snabba beslut. Förmåga att i tal kunna förmedla dessa på ett klart och koncist sätt samt att genom tal och korta textmeddelanden även kunna sprida en aktuell lägesbild, kan ändra profilen på dem som kommer att få rollen som radiooperatörer. För sällan-användare av Rakel kan det innebära ett problem då "radiovana" inte finns, något som i och för sig kan överbryggas genom utbildning, företrädesvis korta och ofta förekommande radioövningar.

Utredningen tar i rapporten under rubriken "en definition av Rakel" upp problematiken med samverkan och det glapp som finns mellan olika samhällsaktörers agerande och regeringens och riksdagens inriktning. Man menar att detta visar på ett bristande intresse för radiosystemet hos aktörerna.

Svensk Energi ifrågasätter ingalunda förekomsten av detta glapp, men vill understryka att det kan vara svårt för den aktör som tidigare inte arbetat i en centralt, regionalt eller lokalt ledd minutoperativ verksamhet, exempelvis som polisen och ambulansverksamheten, att förstå hur den egna verksamheten vid kris ska fungera med stöd av ett rikstäckande radionät. Denna osäkerhet kan vara grunden till det "bristande intresset". Man kanske helt enkelt inte är medveten om hur sådan här radiokommunikation går till i krissituationer då dessutom den egna organisationen är satt under hårt tryck.

MSB spelar därför en ytterst viktig roll, inte bara genom att utveckla tekniken (Rakelsystemet) för samverkan utan även taktiken för användning. Taktiken måste anpassas till de möjligheter Rakel nu medger. Ytterligare underlag för sådan taktikanpassning kan exempelvis vara att MSB deltar som observatör i kärnkraftverkens årliga övningar där kommunikationen idag inte baseras på Rakel, men där olika aktörer ändå är eller kommer att bli Rakelanvändare.

När väl den taktiska användningen av Rakel och metodiken för samverkan utarbetats och genom utbildning och övningar förmedlats till de olika aktörerna, kan det finnas skäl att mäta och värdera kunskapsnivåerna. Saker och ting bör dock tas i rätt ordning.

Utredningens förslag i korthet: *Myndigheter som enligt 11 § krisberedskapsförordningen har ett särskilt ansvar vad gäller krisberedskap, liksom alla statliga myndigheter som har en skyldighet att ha en tjänsteman i beredskap, ska vara skyldiga att ansluta sig till Rakel.*

Svensk Energi anser att detta är ett rimligt krav. Energiföretagens verksamhet spänner över samtliga samhällssektorer. Ett huvudskäl till att energiföretagen ansluter sig till Rakel är att de i ett krisläge på ett säkert sätt når andra samhällsviktiga funktioner. Om någon av dessa funktioner kan välja bort Rakel undermineras hela Rakelsystemet och dessutom signaleras att "Rakel är inte viktigt", vilket kan negativt påverka energiföretagens vilja att ansluta sig.

Stockholm som ovan

Svensk Energi

Kjell Jansson
Verkställande direktör

Matz Tapper